

Internetový magazín Nedrážního republikového výboru
Odborového sdružení železničářů na www.osz.org

■ Nadační fond Pink Bubble	str. 2
■ Ze zápisníku M. Novotného	str. 2
■ Kolem koleji	str. 4
■ Vhlavní roli bezpečnost	str. 6
■ Vedení NeRV informuje	str. 7
■ SON	str. 8
■ O zdraví...	str. 9
■ Tip na výlet	str. 10
■ Masopust	str. 11
■ Sport – futsal	str. 12
■ Blahopřejeme	str. 12

Místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně NeRV OSŽ Bc. Renata Dousková na jednání Představenstva OSŽ

NABYTÍ ÚČINNOSTI ZMĚN ZÁKONÍKU PRÁCE SE PŘEDPOKLÁDÁ JIŽ V PRŮBĚHU LETOŠNÍHO ROKU

Dne 17. ledna se konalo první letošní jednání Nedrážního republikového výboru OSŽ, které řídil místopředseda NeRV Tomáš Šlachta.

V úvodu členové výboru minutou ticha uctili památku nedávno zesnulého dlouholetého předsedy odborové organizace v JLV Karla Mlejnků.

Poté proběhla kontrola usnesení a zápisu z minulého jednání a poté byly podány informace z jednání Představenstva a Ústředí OSŽ.

Místopředsedkyně OSŽ Bc. Renata Dousková za nedrážní organizace OSŽ přednesla stejně jako na těchto jednáních novinku z Dopravního zdravotnictví, a.s., kdy jako bonus byla zaměstnancům nad rámec platné kolektivní smlouvy poskytnuta čipová platební karta v celkové hodnotě 5 000 Kč, a je prioritně určena na volnočasové aktivity.

Také se zmínila o chystajících volbách do závodního výboru OSŽ společnosti JLV a s nimi i podepsání kolektivní smlouvy na rok 2023, o spokojených zaměstnancích s PKS ve Střední technické a obchodní škole v Olomouci, kde došlo k navýšení mezd a společnosti CZ LOKO, kde dojde k úpravě benefitů a stravného. Závěrem informoval o kolektivní smlouvě ve společnosti Trilex, kde se podařilo pro zaměstnance vyjednat výrazné navýšení mezd a benefitů.

Informovala také o jednání Tripartity. Podrobné informace podal přítomný předseda OSŽ Mgr. Martin Malý. Informoval například o projednávání konceptu exportní strategie ČR. Podpora exportu by se do budoucna měla zaměřit především na možnosti posílení exportu do zemí mimo EU, například do Asie, arabských zemí nebo USA, jelikož v současné době více cca 80 % exportu českých firem směřuje právě do zemí EU a takovéto výrazné zaměření na jednu hospodářskou oblast je samozřejmě ze strategického pohledu rizikové. Z projednávání mimo jiné vyplynulo, že se nepůjde cestou pevného stanovení oborů, které budou podporovány, ale spíše bude vybudován systém, který bude podporovat rozvoj nadějně se vyvíjejících nebo nově vznikajících podnikatelských aktivit a to nabídkou využití kontaktů zahraničních zastoupení příslušných agentur, pořádáním veletrhů, úvěrovou podporou, pomocí při zajišťování patentové ochrany apod.

Následně informoval o projednávání konceptu partnerského modelu řízení systému celoživotního vzdělávání. Tento koncept byl na jednání předložen jako společný návrh zaměstnavatelských svazů a Hospodářské komory s podporou odborů a jeho cílem je vybudovat ve spolupráci veřejné správy, zaměstnavatelů a odborů systém celoživotní-

ho vzdělávání především v oblasti technických profesí, který by byl schopen vychovávat technické odborníky, kterých je v našem průmyslu výrazný nedostatek, což v posledních letech už citelně limituje další rozvoj jinak třeba velmi úspěšných podniků. Jako velmi důležitá byla přitom zdůrazněna zejména potřeba hledání způsobů zvýšení společenské prestiže manuálních technických profesí za účelem zvýšení zájmu mladých lidí o vzdělávání v těchto oborech. Tento záměr získal také jednoznač-

Pokračování na str. 3

Magdalena Stránská na jednání Ústředí OSŽ

Na železnici se podařilo udržet sociální smír, říká Martin Malý

Současná energetická a ekonomická situace zasáhla i českou železnici. Odbory věří, že železničáři nakonec vše zvládnou, železničáři jsou v drtivě většině houževnatí lidé, kteří před problémy neutíkají, ale staví se k nim čelem. Železnici dlouhodobě trápí zvyšování průměrného věku zaměstnanců. Sektorem, kde je z pohledu nedostatku zaměstnanců situace dlouhodobě velice špatná, je železniční opravárenství. Roli hraje i obecná nechuť mladých lidí jít pracovat »do montérek«. Nejen to zaznělo během rozhovoru s předsedou Odborového sdružení železničářů Martinem Malým.

Rozhovor s předsedou OSŽ Mgr. Martinem Malým najdete na portálech odborny.info a portal24.cz

Foto: Filip Houdek

▲ Nadačnímu fondu Pink Bubble přispěli vydražením fotoobrazů modelky Denisy Gudelj od společnosti AŽD částkou 116 tisíc korun (shora a zleva) Ing. Jiří Pelc, SUDOP BRNO, Ing. Michal Barták, ředitel společnosti Die Länderbahn (Trilex), Milan Sedláček, vydavatel časopisu Nová železniční technika a šéfredaktor čtrnáctideníku Obzor a jeho internetové přílohy Nedrážní Obzor a Richard Peška ze společnosti GEFAB CS. Šek jménem fondu převzala jeho zakladatelka Martina Šmuková

Foto: Daniela Houdková

Posláním Nadačního fondu Pink Bubble je podpora onkologicky nemocných náctiletých a mladých dospělých po celé České republice v průběhu léčby, v době rekonvalescence a při následném návratu do života.

Dospívání je náročné samo o sobě a nádorové onemocnění znamená pro mladého člověka další velkou psychickou i fyzickou zátěž. Navíc ovlivňuje jeho společenské vazby a často také ekonomickou si-

něho života. A děláme vše pro to, aby měli co nejčastěji důvod k úsměvu," říká zakladatelka Nadačního fondu Pink Bubble Martina Šmuková. „Budeme také velice rádi, pokud budete sledovat naše projekty a aktivity třeba i na sociálních sítích:

<https://www.facebook.com/PinkBubbleNadace> a <https://www.instagram.com/pinkbubble.cz>. Obrovsky si vážíme vaší pomoci! Velikánské díky!!!“ doplňuje ji ředitelka nadace Ing. Martina Mecerová.

**PINK
BUBBLE
NADAČNÍ FOND**

tuaci širší rodiny. Byli bychom proto rádi, kdyby nejen malé, ale i ty starší a čerstvě dospělé děti věděly, že existuje místo, kam se mohou obrátit, pokud v období onkologické léčby a rekonvalescence hledají pomoc nebo podporu.

„Poděkování patří dražitelům, jejichž zásluhou se sešla tak krásná částka. Ročně v České republice nově onemocní přibližně 750 mladých lidí ve věku 15–29 let a my se snažíme těmto pacientům usnadnit nejen čas léčby a rekonvalescence, ale i návratu do běž-

Ze zápisníku Miroslava Novotného, čestného člena NeRV OSŽ

ZDRAVÍM VÁS V NOVÉM ROCE!

Jaký bude?

Když si zadáte do vyhledávače rok 2023, vyskočí na vás tolik negativních informací, že rázem získáte pocit, že nás čekají jen pohromy. Ale! Je jen na nás, jaký ten nový rok bude. Pokud se vyhneme zprávám z medií a internetu, máme už poloviční záruku poklidného roku. Neznámá to, že by ceny nestouply, že by všichni vládní představitelé přišli k rozumu a počasí vyšlo vstříc zemědělcům, aktivistům i dovolenkářům k jejich naprosté spokojenosti. Kdepak. Vše si půjde po svém. Jen my nebudeme vystresováni zaručenými informacemi některých stanic a těmi nejspříjemnějšími a nejodbornějšími názory na facebooku. Rozhodně nechci zlehčovat dění ve světě, jen chci nějak říct, že není v našich silách vše ovlivnit a vyřešit. Ač-

liv se může zdát, že se svět zmenšuje, není tomu tak. Je stále tak velký, jako byl před sto a více lety. A stále jsou nejdůležitější lidé okolo nás. Naše rodina, partner, děti, přátelé... Čas který s nimi strávíme, který jim opravdu věnujeme je o mnoho smysluplnější, než lajkování a přidávání fotografií na Instagram.

Zkuste se radovat z obyčejných věcí jako je krásné počasí, první slova dětí, společné procházky nebo večere. Zkuste si vždy a ve všem najít něco dobrého. Něco, z čeho se můžete radovat, poučit, posílit a jednoduše si žít vlastní život. Nikdo nám nezaručí věčné mládí, ani zdraví a už vůbec nevysychající zdroj peněz. Proto si užívejte každý den naplno. Na druhou stranu,

**PF
2023**

u nás na NeRVu budete mít vždy oázu klidu a podpory.

Tímto bych chtěl poděkovat všem za spolupráci v loňském roce. Za to, co se nám loni v oblasti kolektivních smluv a při obhajobě práv vašich zaměstnanců povedlo. Doufám, že letos na tyto úspěchy navážeme. Díky vám to půjde jistě dobře. Vaše náklonnost, věrnost a přátelství nám dává další chuť do práce, i když je stále těžší držet kvalitu k vaší i naší spokojenosti.

Uvidíte, že rok 2023 bude báječný rok, který si navzdory všemu společně užijeme.

NABYTÍ ÚČINNOSTI ZMĚN ZÁKONÍKU PRÁCE SE PŘEDPOKLÁDÁ JIŽ V PRŮBĚHU LETOŠNÍHO ROKU

Dokončení ze str. 1

nou podporu odborů, a to na rozdíl od požadavku podnikatelských svazů na řešení problému nedostatku kvalifikovaných zaměstnanců zvýšením kvót pro uplatnění zaměstnanců ze zemí mimo EU.

Tripartita se rovněž zabývala projednáváním novely zákoníku práce, která především dokončuje transpozici evropských směrnic ve směru posílení ochrany zaměstnanců při výkonu práce na základě dohod mimo pracovní poměr. Nově by takto měla být zakotvena například i u dohod o provedení práce povinnost zaměstnavatele rozvrhovat předem pracovní dobu a poskytovat dovolenou. Vedle těchto transpozičních úprav by v rámci této novelizace nově měla být v zákoníku práce také zapracovaná i pravidla pro práci na dálku (Home office), nebo úprava elektronické komunikace mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. V rámci proběhlého připomínkového řízení byla akceptována připomínka OSŽ, kdy jsme navrhovali u Home office vypustit ustanovení o nemožnosti poskytování příplatků za práci přesčas nebo o svátcích. Nyní jde návrh novelizace ZP do parlamentu s tím, že nabytí účinnosti změn se předpokládá již v průběhu letošního roku (k prvnímu dni druhého měsíce po vyhlášení zákona) s výjimkou ustanovení o dovoleně u DPP, které by mělo nabýt účinnosti až od 1. ledna 2024.

Informoval také o změnách v členské rekreaci. Členská rekreace je dotovaná bez ohledu na zaměstnavatele, vztahuje se to na Gočár (apartmány Lesní chata Kořenov), Hotel Ostřív (Železná Ruda) a Penzion Pacifik (Ramzová), cena je stanovena na sezonu 350 Kč/noc, mimo sezonu 300 Kč/noc. Nově se přihlašuje přes web www.osz.org odkaz rekreace nebo na www.rekreaceosz.cz. Ověřování členství probíhá na základě databáze a není limit počtu využití. Nově lze brát i vnučata. Pracuje se na elektronickém členském průkazu, na který budou v budoucnu vázány další výhody.

V Hotelu Skalka v Rajecských Teplicích byl z ekonomických důvodů ukončen provoz, jelikož výdaje jsou vyšší než příjmy. V době covidu byly zrušeny KOP v zahraničí ze strany SŽ. Návrat KOP se již nepředpokládá. OSŽ na to reagovalo a v závislosti na rekreačních trendech schválilo přestavbu na apartmány, které umožňují výběr, zda se stravovat v restauraci nebo si vařit sám. Takovýto projekt si žádá velkou finanční částku, která není v silách OSŽ. Proto do tohoto projektu zapojujeme developerskou společnost, se kterou už OSŽ má dobré zkušenosti. Proběhne odprodej společnosti OSŽ Slovakia této developerské společnosti, která na své náklady realizuje tento projekt a následně v té hodnotě OSŽ odkoupí hotové apartmány. Celý tento projekt je tvořen tak, aby nebyl pro OSŽ rizikem. Přestavba bude probíhat v letech 2025–2028.

Na Ústředí OSŽ byly podány podněty na zlepšení a vylepšení činnosti. Byla vytvořena komise pro zlepšení komunikace a ře-

Jednání NeRV OSŽ se jako hosté zúčastnili předseda OSŽ Mgr. Martin Malý a manager pro kolektivní vyjednávání OSŽ JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA

První letošní jednání NeRV OSŽ se konalo 17. ledna

šení problematiky, je tvořena z členů Ú OSŽ a sesbírala 28 podnětů. Úkolem komise je zeštíhlit, zkonkretizovat a podat na Ú OSŽ, kde se rozhodne, které body se budou realizovat.

Dalším hostem jednání byl JUDr. Petr Kožmín LL.M., MBA. Ten podal informace o změnách v legislativě.

Bodové ohodnocení úrazu se změnilo z 250 korun za bod na jedno procento průměrné hrubé mzdy v národním hospodářství za uplynulý rok.

Lékařské prohlídky I. a II. kategorie jsou již na dobrovolné bázi, nejsou povinné. Školství bylo vyňato z rizikových profesí. Dohlídky, jedenkrát za tři roky u rizikových profesí (IIR, III, IV). Nová nemoc z povolání, onemocnění bederní páteře, je vydán metodický pokyn pro uznání.

Na webu OSŽ je k dispozici ke stažení změnový list k brožůře č. 7 BOZP (knihovničky OSŽ).

Více denní školení v oblasti BOZP pro začátečníky se od podzimu z pětidenního změni na tří denní.

Bc. Renata Dousková podala informaci, že se na P OSŽ a Ú OSŽ řešila kandidatura na prezidenta předsedy ČMKOS Středuly. Jelikož se jedná o jiný svaz a nebyli jsme požádáni o jeho podporu, OSŽ se zdrželo jakéhokoliv jednání ohledně jeho podpory. Přišel dopis od zakládajícího člena, proč jsme nepodpořili kandidaturu Josefa Středuly. Jsme členy ASO a předs-

da Bohumír Dufek vydal prohlášení, kde sdělil proč nesouhlasíme s kandidaturou předsedy Středuly. Tuto akci Josef Středula vůbec neměl podnikat, jelikož jak sám sobě, tak i odborům celkově výrazně snížil prestiž. V ZO OSŽ v DZ někteří členové vystoupili z odborů na základě jeho kandidatury na prezidenta.

Bohumír Dufek, předseda Asociace samostatných odborů: „Cítím potřebu vyjádřit nesouhlas s prohlášením prezidentského kandidáta Josefa Středuly, současného předsedy ČMKOS, které učinil na superdebatě všech prezidentských kandidátů organizované Českou televizí, kdy prohlásil, že odstupuje ze své kandidatury na prezidenta a vyzval své odborové podporovatele, aby dali svůj hlas Danuši Nerudové, stejně jak to učiní i on.“

Činím tak proto, že po mnoha telefonátech členů odborů, kteří se jednoznačně distancovali od této výzvy a prohlašovali, že prezidentskou kandidátku Danuši Nerudovou volit nebudou. Také já nebudu Danuši Nerudovou volit, a to především proto, že její dosavadní činnost, i jako předsedkyně komise pro spravedlivé důchody, nedává záruku sociálního přístupu k řešení problémů občanů.

Jsem přesvědčen, že každý občan, a tedy i odborář, má právo sám zvážit a rozhodnout, který kandidát splňuje jeho představu prezidenta republiky.“

Foto: Daniela Houdková

VINDOBONA SE VRACÍ – Motorová jednotka bývalé řady VT 18.16 DR získala povolení k provozu v České republice

Foto © Axel Mehnert

V letošním roce uplynulo již 65 let, kdy byl zahájen provoz motorového expresu, jenž pod názvem „Vindobona“ spojoval tři významná hlavní středoevropská města Berlín, Prahu a Vídeň.

V letech 1957 až 1979 zajišťovaly vozbu expresu Vindobona střídavě motorové jednotky a motorové vozy železničních správ DR (Německé říšské dráhy), ČSD (Československé státní dráhy) a ÖBB (Rakouské spolkové dráhy).

Perlou Vindobony se staly motorové jednotky bývalých DR řady VT 18.16 DR, v roce 1970 přeznačené na řadu 175 DR. Byly nasazovány jako Vindobona v letech 1966 až 1969 a 1972 až 1979.

V současné době nezisková společnost SVT Görlitz gGmbH opravuje do provozního stavu muzejní motorovou jednotku řady 675/975 DB (nové označení pro řadu 175 DR od roku 1994), kterou má společnost dlouhodobě pronajato od nadace DB Stiftung gGmbH. Tato jednotka byla z muzejního provozu v roce 2003 vyřazena a odstavena.

Na základě vzájemné spolupráce mezi SVT Görlitz gGmbH a českými společnostmi Steam Story Agency, s.r.o. a Die Länderbahn CZ, s.r.o. a panem Petrem Sobkem, který zajišťoval kompletaci a překlady dokumentů, bylo na základě podané žádosti vydáno Rozhodnutí Drážního úřadu České republiky o tom, že muzejní motorová jednotka 675.014, 975.313, 975.509, 975.511, 975.413 a 175.019 je historickým vozidlem a může být provozována na dráhách v České republice.

Současně český dopravce, společnost Die Länderbahn CZ s.r.o., která bude odpovědná za provoz motorové jednotky 675/975 DR na dráze v České republice, získala od Správy železnic, s.o. podmínky pro provoz této jednotky v ČR. Společnost dále zajistila veškeré potřebné navazující úkony.

V rámci 3. ročníku Festivalu parních lokomotiv v Benešově u Prahy došlo v sobotu 10. září 2022 ke slavnostnímu předání Rozhodnutí českého Drážního úřadu k muzejní jednotce řady 675, 975 z rukou ředitele odbo-

ru kolejových vozidel Drážního úřadu v Praze Ing. Jaromíra Bittnera do rukou jednatele neziskové společnosti SVT Görlitz gGmbH pana Maria Lieba. Slavnostní akt ukončila projížďka rakouskou motorovou jednotkou řady VT 5145, která na Vindoboně jezdila před 60ti lety.

Motorová jednotka řady VT 18.16 (175) DR, dnes řada 675, 975 DB, tak znovu získala u příležitosti 60. narozenin povolení k provozu na tratích v České republice.

Pokud nenastanou nepředpokládané komplikace, představí se Vindobona v závěru příštího roku dokončena v bývalé kráse. Nezisková společnost SVT Görlitz gGmbH spolupracuje i nadále s českými společnostmi Steam Story Agency, s.r.o. a Die Länderbahn CZ, s.r.o. a dalšími partnery, aby co nejdříve mohla svého „Delfína“, jak se zde vlaku přezdívá, představit v České republice.

Autor: **Petr Sobek**, CZ

Spolupráce: **Mario Lieb, Henrik Saske**, SVT Görlitz gGmbH, DE

ČERSTVÍ DRŽITELÉ ŘIDIČSKÉHO OPRAVNĚNÍ DOSTANOU K PRŮKAZU DESATERO BEZPEČNÉ JÍZDY

V České republice každoročně přibude přibližně 100 tisíc nových řidičů, kteří získají řidičské oprávnění skupiny B. Ministerstvo dopravy a Besip ve spolupráci s Českou asociací pojišťoven proto připravilo informační leták „Bezpečně na startu“ určený všem čerstvým držitelům řidičských oprávnění. Leták stručně shrnuje deset hlavních zásad bezpečného a zodpovědného chování mladého začínajícího řidiče. Bezpečnostní desatero, které je inspirováno mimo jiné britskou praxí, obdrží noví řidiči přímo na přepážce společně s řidičským průkazem.

„Jednou z mých priorit je prevence dopravních nehod především u mladých, začínajících řidičů. Na startu své řidičské praxe mladí lidé představují nejrizikovější skupinu účastníků dopravního provozu. Vedle řidičského průkazu na zkoušku, řízení od 17 let s mentorem a dalších systémových změn obsažených v no-

vele zákona o silničním provozu, je důležitá kvalitní výuka v autoškolě a prevence zaměřená na mladé řidiče a řidičky,“ říká ministr dopravy Martin Kupka.

Aktuálně probíhá distribuce informačních brožur na všech 205 obcích s rozšířenou působností v celé České republice, tedy na úradech, kde jsou vydávány řidičské průkazy. Bezpečnostní leták se zaměřuje na správnou přípravu auta před jízdou a připomenutí nejčastějších a nejzávažnějších příčin dopravních nehod. Řidiči tam proto naleznou připomenutí zákazu používat za volantem mobilní telefon či konzumovat alkohol nebo návykové látky. Dále se zaměřuje na důležitost dodržování bezpečné vzdálenosti a používání bezpečnostních pásů. Nevynechává ani informace, týkající se ohleduplnosti za volantem, připomíná proto fakt, že zvláště zranitelní jsou chodci a cyklisté a nebezpečnost rychlé a agresiv-

ní jízdy. V neposlední řadě v něm najdou řidiči i informaci o tom, jak se chovat v případech, že k dopravní nehodě dojde, ať už se jedná o lehkou nehodu bez zranění, nebo závažnější situaci, ve které je potřeba poskytnout účastníkům nehody první pomoc.

Z hlediska závažných dopravních nehod jsou začínající řidiči rizikovou, ale také ohroženou skupinou účastníků silničního provozu. U řidičů ve věku 18-24 let je zhruba 2,5 krát vyšší riziko, že jejich nehoda skončí úmrtím, než u ostatních věkových skupin. I z hlediska řidičské praxe jsou začínající řidiči nepoměrně často zastoupeni mezi viníky dopravních nehod. Z celkového počtu dopravních nehod, které se během roku stanou v České republice, jich 11 % zaviní řidiči s praxí do 2 let. Tato skupina přitom tvoří pouhých 3 % řidičů.

Tomáš Neřold,

vedoucí Samostatného oddělení BESIP MD ČR

Železniční stavba roku 2022

Železniční stavba roku je unikátní akce moderního formátu, která pod garancí Správy železnic a na základě hodnocení odborné komise v čele s generálním ředitelem Správy železnic oceňuje a vyhláší nejlepší železniční stavby, jejichž zadavatelem a investorem je Správa železnic. V jednotlivých kategoriích jsou oceněny nej kvalitnější

realizované železniční stavby za uplynulé období, vzhledem k náročnosti, termínu realizace, s důrazem na provozní, ekonomický a společenský přínos.

Cenu generálního ředitele Správy železnic získává rekonstrukce úseku nejvytíženějšího českého koridoru mezi Velimí a Poříčany. Dodavatel: SWIETELSKY Rail CZ s.r.o., Subterra a.s.

Vítězem kategorie Železniční mosty a tunely je nový most přes Labe v Děčíně, který se vybudoval v rámci optimalizace trati mezi stanicemi Děčín východ a Děčín-Prostřední Žleb. Dodavatel: STRABAG Rail a.s., DT Mostárna, STRABAG AG – odštěpný závod.

Vítězem kategorie Bezpečná železnice je výstavba přejezdového zabezpečovacího zařízení světelné a doplnění závor na trati Třebovice – Moravská Třebová. Dodavatel: STARMON s.r.o. a Signal projekt, s.r.o.

Vítězem kategorie Rekonstrukce a opravy železničních tratí je revitalizace některých úseků mezi Lovosicemi a Českou Lípou. Dodavatel: AŽD Praha s.r.o. a EDIKT a.s.

Vítězem kategorie Projektová příprava je projekt na kompletní rekonstrukci stanice Praha-Smíchov v úseku od konce mostu přes Vltavu pod Vyšehradem po krajní výhybku radotínské části stanice. Dodavatel: SUDOP PRAHA a.s. a SUDOP EU a.s.

Vítězem kategorie Rekonstrukce a opravy budov je rekonstrukce památkově chráněné výpravní budovy ve Veselí nad Lužnicí. Dodavatel: AVERS, spol. s r.o.

Vítězem kategorie Technologické stavby je pilotní projekt konverze napájecích soustav mezi Nedakonicemi a Říkovcem. Dodavatel: Elektrizace železnic Praha a.s. a AŽD Praha s.r.o.

Vítězem kategorie Technická inovace roku je vyspělé řešení napájení rádiového sdělovacího zařízení pro provoz systému GSM-R. Dodavatel: Kontron Transportation s.r.o.

Vítězem kategorie Modernizace železničních stanic a uzlů je druhá stavba rekonstrukce železničního uzlu Přerov. Dodavatel: EUROVIA CS, a.s., Subterra a.s., STABAG Rail a.s. a GJW Praha spol. s r.o.

Vítězem kategorie Liniové stavby je modernizace tratě mezi Sudoměřicemi a Voticemi na pomezí jižních a středních Čech. Dodavatel: OHLA ŽS, a.s.

Vítězem kategorie Rekonstrukce historických železničních staveb se stala obnova historické výpravní budovy z roku 1872 ve stanici Nová Paka na trati mezi Chlumcem nad Cidlinou a Trutnovem. Dodavatel: Chládek a Tintěra, Pardubice, a.s.

T.Š.

Zdroj a foto: Správa železnic

STAVBY V BRANÍKU A NA VÝTONI ZVÝŠÍ KAPACITU ŽELEZNICE

Hlavním cílem investic na tratích mezi Radotínem a Krčej a mezi smíchovským a hlavním nádražím v Praze je výrazně zvýšit kapacitu železnice přidáním dalších koleje.

- Zdvoukolejnění trati Branický most–Praha-Krč–Spořilov
- Cílem je zajistit dostatek kapacity objížděné trasy pro osobní a nákladní dopravu, jak pro dobu rekonstrukce mostů pod Vyšehradem, tak i v rámci modernizace stanice Praha-Smíchov.
- Železniční most pod Vyšehradem
- Na závažnost stavu železničního mostu a nutnou rekonstrukci upozorňuje Správa železnic od roku 2003, kdy přešel do jejího majetku.

JEDNA VLAŠTOVIČKA JARO NEDĚLÁ

...ale ten den, kdy přijdou první rozpisy termínů prověrek BOZP, je jasné, že jaro je, když ne za dveřmi, tak alespoň na posledním schůdku před nimi, a my, svazoví inspektoři, ožíváme, balíme termosky, sušenky a reflexní vesty a chystáme se rozletět do krajů. Není to tak, že bychom byli jinak zalezlí ve svých kancelářích a nikam nejezdili, ale začíná sezóna námi oblíbených kontrolních akcí, na kterých konečně potkáme ve zvýšené míře jak zástupce drážních i nedrážních zaměstnavatelů, tak i zástupce vás, tedy základních organizací OSŽ. Na rozdíl od běžné činnosti ZO OSŽ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou každoroční prověrky BOZP akcí, na kterých by měla být účast zástupců ZO OSŽ a jejich inspektorů BOZP prakticky povinná – jako deklarace zájmu odborové organizace o bezpečnost a ochrany zdraví při práci svých členů a zviditelnění práce základní organizace OSŽ na pracovištích.

Co vlastně víme o prověrkách BOZP? Zákoník práce, tedy zákon č. 262/2006 Sb., je ve svém § 108 odst. 5 popisuje takto: Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a zjištění nedostatky odstraňovat. Tedy se jedná o jakousi legislativní pojistku kontrolní činnosti zaměstnavatele, která musí nejen minimálně jedenkrát ročně proběhnout, ale na jejíž organizaci se by měla ZO OSŽ v místě aktivně podílet. Samotný obsah této kontrolní činnosti stanovuje zaměstnavatel, předpokládá se však, že by se mělo jednat o celkové prověření stavu pra-

coviště, a to nejen podmínek jeho bezpečnosti (např. rizika práce, celkový stav pracoviště, technologické postupy, bezpečnostní listy, požární ochrana, bezpečnost strojů a technických zařízení), ale i ochrany zdraví, což jsou např. systémy vyhledávání zdravotních rizik a jejich prevence (kategorizace práce, pracovnílékařské prohlídky, OOPP, vydávání ochranných nápojů, mycích a čistících prostředků, mikroklimatické podmínky pracoviště apod.) a ergonomie pracoviště a pracovních činností. Toto lze usuzovat např. s přihlédnutím k § 107 zákoníku práce, který se v konkrétních otázkách BOZP odkazuje na zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZP, a lze se tedy důvodně domnívat, že k obsahu prověrky patří i zhodnocení pohybu a způsobu práce zaměstnanců, a dále ve smyslu tohoto zákona jsou zde uvedené obecné požadavky doplněny konkrétními odkazy na požadavky právních předpisů (nařízení vlády). Donedávna zákon neřešil ani to, kdo představuje osobu s pravomocí kontroly oblasti BOZP na prověrkách a neúčast odborně způsobilých osob v oblasti BOZP (OZO BOZP) nebyla zákonem ošetřena. Dnes však platí, že členem prověřkové komise, popř. jediným pověřeným pracovníkem zaměstnavatele, je především OZO BOZP, a to podle § 9 odst. 4 písm. d) zákona č. 309/2006 Sb., kdy zaměstnavatel je povinen zajistit v případech uvedených v odstavci 3 písm. b) a c) účast odborně způsobilé fyzické osoby při pravidelném hodnocení stavu a úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (prověrkách BOZP) – pokud zaměstnává více než 25 zaměstnanců (do 25 zaměstnanců vč. může zajišťovat

prevenci rizik zaměstnavatel sám).

Připomínám, že práce ZO OSŽ by měla spočívat nejen v účasti na této důležité akci, ale i v odborné přípravě na ni – je nezbytné mít přehled o odstraňování závad nebo závadách přetrvávajících z minulých let, soupis závad nových (předem připravený na základě předchozího průzkumu mezi zaměstnanci) a zástupce na kontrolovaném pracovišti schopného zdůvodnit a doložit oprávněnost požadavků odborů. Dobrým návodem k přípravě a pro vlastní práci ZO OSŽ v rámci prověrek BOZP může být leták Desatero k prověrkám BOZP a brožura BOZP, které najdete na stránkách OSŽ, a které pro OSŽ připravuje oddělení BOZP OSŽ Ú a jeho svazoví inspektoři bezpečnosti práce. Připomínám také to, aby se vždy trvali na zápisu vašich poznatků a vyhotovovali si vlastní poznámky a fotodokumentaci závad v místě pro případná budoucí jednání se zaměstnavatelem.

Jedna vlaštovička sice jaro nedělá, ale je symbolem domova, do něhož se rádi vracíme a v němž se cítíme spokojení a v bezpečí. Doufejme, že letos přilétnou i k nám a zůstanou...

**NEŽ BUDEŠ VYPOVÍDAT
ZAVOLEJ
602 262 544
KRIZOVÁ LINKA OSŽ**

To dáte! aneb BOZP v kostce

Protože víme, že oblast BOZP je náročná a z časových důvodů není možné předat všechny informace v rámci klasického formátu školení OSŽ Ú, rozhodli jsme se nabídnout základním organizacím rozšíření možností, které již v současnosti využívají jako benefity členství.

POZOR, POZOR!!! Nově jsme pro vás připravili systém tematických MINIškolení, která mohou velmi dobře doplnit znalosti ZV OSŽ, inspektorů BOZP ZO OSŽ, příp. členů. Jejich ob-

sah jsme pečlivě vybírali – usnadní vám nejen odborovou činnost na pracovištích, ale i jednání se zaměstnavatelem. Tato MINIškolení mají dobrou využitelnost v praxi a jsou koncipována do formátu přibližně hodinového rozsahu, který může být po dohodě se ZO OSŽ jakkoli navyšena. Za samozřejmé považujeme následnou konzultaci konkrétních dotazů na dané téma. Nespornou výhodou je, že MINIškolení proběhne na vaší domácí půdě, např. jako součást

schůze ZV OSŽ, a vašim lektorem bude místně příslušný inspektor BOZP OSŽ Ú, se kterým obvykle spolupracujete.

Doufáme, že ZO, které dosud váhaly s vysláním svých zástupců na vícedenní akce, tuto nabídku ocení, případně ji využijí jako pozvánku na pravidelná školení BOZP OSŽ Ú.

Objednávky MINIškolení směřujte na adresu vedoucího oddělení BOZP, JUDr. Petra Kožmína, LL.M., MBA (petr.kozmin@osz.org).

MINIškolení pro ZO OSŽ

OOPP a vše, co s nimi souvisí

Pracovní úrazy, jejich šetření a odškodňování

Prověrky BOZP a jak je provádět v praxi

BOZP na pracovišti (se zaměřením na místní podmínky pracoviště)

Bezpečná práce ve výškách

Kontroly a revize technických zařízení, nástrojů a nářadí

Mikroklimatické podmínky a ergonomie pracoviště

Komunikace se zaměstnavatelem v oblasti BOZP (právo na informaci a projednání)

Kontrolní činnost odborové organizace

Školení na přání (pokud jste si nevybrali z nabídky, lze se domluvit i na jiném tématu)

Zvyšují se minimální zálohy na zdravotní pojištění pro OSVČ. Mění se i podmínky pro paušální daň

Jako každý rok došlo i v letošním roce ke zvýšení průměrné mzdy. S tím úzce souvisí i rostoucí minimální zálohy na zdravotní pojištění. Od 1. ledna tato minimální částka činí 2 722 korun a tu je potřeba platit hned od ledna 2023. Mění se také podmínky pro využití paušální daně.

Výše minimální zálohy osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) se mění každý rok, a to v závislosti na průměrné mzdě. V roce 2023 bude průměrná mzda v národním hospodářství 40 324 korun. Minimální zálohy na zdravotní pojištění tak vzrostou o 95 korun na 2 722 korun.

K výsledku dojdeme tak, že vezmeme polovinu průměrné mzdy, tedy minimální vyměřovací základ, a tuto polovinu vynásobíme sazbou ve výši 13,5 procenta.

„Navýšit odváděnou částku si musí všechny OSVČ, které mají povinnost dodržet minimální vyměřovací základ a dosud platí minimum 2 627 korun (výše pro rok 2022), případně platí více než tuto částku, ale méně než 2 722 korun,” upřesnila tisková mluvčí Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (VZP) Viktorie Plívová.

Na rozdíl od záloh na sociální pojištění, které se upravují až po podání přehledu o příjmech a výdajích, se nová výše záloh na zdravotní pojištění platí ihned od začátku roku.

Záloha je splatná do osmého dne následujícího kalendářního měsíce. Platbu za leden 2023 tak musíte poslat na účet zdravotní pojišťovny nejpozději 8. února 2023. V opačném případě vám začne naskakovat dluh včetně penále ve výši 0,05 procenta z dlužného pojistného za každý den prodlení.

Pokud už teď platíte jako OSVČ zálohy vyšší, než je ta minimální, částku upravovat nemusíte.

Co u vedlejší činnosti?

OSVČ, jako jsou například studenti, důchodci, matky na rodičovské, za něž zároveň platí pojistné stát, nemají povinnost dodržet minimální vyměřovací základ. Přesto nějaké zálohy OSVČ platit musí, a to ve výši vypočtené podle skutečných příjmů a výdajů.

Pokud podnikáte ve vedlejší činnosti první rok, a ještě jste přehled nepodávali, pak se na vás minimální zálohy na zdravotní pojištění nevztahují. Stejně tak zálohy neplatí OSVČ, která je podle VZP zároveň zaměstnancem a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem jejích příjmů.

Platby za státní pojištění se v letošním roce zvyšují na 1900 korun. Tuto částku stanovuje novela zákona České národní rady o pojistném na veřejné zdravotní pojištění (č. 592/1992 Sb.) ze dne 31. srpna 2022.

Pojistné OBZP a zaměstnanců

V závislosti na zvyšování minimální mzdy se vždy zvyšuje také pojistné osob bez zdanitelných příjmů (OBZP) a minimální pojistné zaměstnanců. Od 1. ledna 2023 se minimální mzda zvyšuje z 16 200 korun na 17 300 korun. Tím se mění výše měsíčního pojistného u OBZP a minimální měsíční zdravotní pojištění u zaměstnanců, které pro rok 2023 činí 2 336 korun.

Pojistné pro OBZP je splatné od 1. dne kalendářního měsíce, za který se platí, do 8. dne měsíce následujícího. Tzn. že lednovou platbu musí OBZP ve výši 2 336 korun uhradit od 1. ledna 2023 do 8. února 2023. Pojistné za zaměstnance se odvádí od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.

Paušální daň a vyšší limit pro zapojení

Do 10. ledna ještě mají podnikatelé také čas přihlásit se k paušální dani, v rámci které se platí jeden odvod měsíčně. Paušální daň pro letošní rok činí v první pásma 6 208 korun a zahrnuje minimální zálohu na zdravotní pojištění, minimální zálohu na sociální pojištění (3 386 Kč) a k tomu 100 korun na daň z příjmů.

I přesto, že by měla paušální daň ulevit podnikatelům od administrativy, stále je zájem o ni spíše zdrženlivý. I proto přišlo Ministerstvo financí s několika novinkami. Obecně ale využití režimu paušální daně OSVČ zatím zůstává za očekáváním MFČR.

Právě proto jednou z novinek je, že na paušální daň dosáhnou i OSVČ, které nepatří k plátcům DPH, nejsou v insolvenčním řízení a mají roční příjmy z podnikání méně než dva miliony korun.

Zamýšlené navýšení adresátů i pro OSVČ s příjmy od 1 do 2 milionů samozřejmě znamená nutnost zavedení několika pásem paušální daně, tak aby její výše co nejlépe odrážela výši příjmů OSVČ.

Rozdělení do 3 pásem

Pro stanovení výše paušální daně musí podle novely OSVČ určit, do kterého ze tří pásem spadá. To záleží na celkové výši jejích příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a dále také na výši příjmů dle uplatnitelného výdajového paušálu.

Pokud roční příjmy nepřesáhnou 1 milion korun bez ohledu na druh činnosti, tak podnikatel spadá do prvního pásma. Patří sem i živnostníci s příjmy do 1,5 milionu korun v případě, že je možné na nejméně 75 % těchto příjmů uplatnit 60% nebo 80% výdajový paušál. Do prvního pásma se řadí i podnikatelé s příjmy do 2 milionů korun, pokud je možné alespoň na 75 % příjmů uplatnit 80% paušál. Měsíční částka daně pak činí 6 208 Kč.

Druhé pásmo je možné pro podnikatele s příjmy do 1,5 milionu korun bez ohledu na druh činnosti a také na OSVČ s příjmy do 2 milionů korun v případě, že se alespoň na 75 % těchto příjmů dá uplatnit 60% nebo 80% výdajový paušál. Měsíční platba pro rok 2023 činí 16 000 korun. Jestliže má podnikatel roční příjmy do 2 milionů korun bez

ohledu na činnost, kterou vykonává, pak spadá do třetího pásma. Výše měsíčních plateb ve třetím pásmu pro rok 2023 je 26 000 korun.

Pokud podnikatel vykonává různé činnosti, bude pro něj obtížné stanovit, do kterého pásma spadá.

Migrace mezi pásmy

Pokud se sníží příjmy podnikatele tak, že začne spadat do nižšího pásma, má nárok na přechod mezi pásmy a také na vrácení přeplatku na dani. Při zvýšení příjmů je přechod do vyššího pásma nevyhnutelný.

Ministerstvo zdravotnictví podporuje kampaň Suchej únor

Ministerstvo zdravotnictví se připojuje k podpoře osvětové kampaně Suchej únor. Pravidla jsou jednoduchá. Celý únor ani kapku alkoholu. Suchej únor nechce prohibici, ani nebojuje proti alkoholu jako takovému. Je to osvětová kampaň za zdravější a uvědomělejší život, do kterého patří i umírněná konzumace alkoholu. V Česku pije rizikově přes milion lidí.

Heslem letošního 11. ročníku ročníku je **„Nepít je umění!”** Tradiční zdravotně osvětová kampaň Suchej únor pomáhá široké veřejnosti prověřit vztah k alkoholu a změnit pohled na tento návyk. Ročník 2023 rámuje téma střizlivého posouvání hranic skrze autentickou tvorbu a kreativitu. **Nepij a tvoř!**

Pravidla jsou jednoduchá. Celý únor ani kapku alkoholu. Účastníci „Sucháče” se mohou tradičně registrovat k výzvě na stránkách www.suchejunor.cz. *„Letos si můžete zasušit víc, než kdy dřív. Máme pro účastníky připravené tematické oSušky aka obrazy s unikátní autorskou kresbou. Všechny registrované účastníky také opět provedeme celým Sucháčem od začátku až do konce. Koupí artové oSušky podpoříte naši dlouhodobou činnost na poli osvěty, vzdělávání a prevence rizikového chování,”* vysvětluje za organizátory Petr Freimann, ředitel neziskové organizace Suchej únor, která kampaň pořádá.

Počet lidí, kteří v loňském roce deklarovali účast, se vyšplhal na 13,5 %, tedy v počtu na 900 tisíc lidí. Důležitá je i úspěšnost účastníků kampaně se „sušením”, která je poměrně vysoká. Suchej únor umožňuje účastníkům dát si na jeden měsíc od alkoholu odstup, díky čemuž mohou poznat, jak moc své pití ovládají a jak moc alkohol ovládá je. Podle průzkumu mezi 706 účastníky v roce 2021 deklaruje snížení spotřeby alkoholu ještě 4 měsíce po kampani 53 % z nich. Kampaň Suchej únor zná již 84 % české populace ve věku 18+.

Z maloměst mizejí lidé – prchají na vesnici, kde roste cena pozemků a chybějí školy i silnice

Češi se stěhují do vsí. Trend, který se začal v tužemsku projevovat na konci devadesátých let, teď definitivně studii potvrdili vědci z Akademie věd. V praxi to znamená přenastavení celé republiky, protože naopak ubývá obyvatel v krajských a někdejších okresních městech. V důsledku bude potřeba nové rozdělování daní obcím, více peněz na sociální a zdravotní služby, v malých obcích pak podpora školek a škol a změna v tom, kam a jak stavět nové silnice či železnice.

Data ukazují, že ve městech mezi pěti a dvaceti tisíci obyvatel ubylo za posledních deset let 38 tisíc lidí a v obcích mezi dvaceti a padesáti tisíci 62 tisíc lidí. Většina odešla do malých obcí v zázemí měst a na venkov. Ve městech a obcích do deseti tisíc obyvatel žije v Česku 5,5 milionu lidí, tedy 52,8 procenta populace. Země měla na konci loňského roku 608 měst, méně než tisíc obyvatel mělo 33 měst.

„Ukazuje se, že snem lidí není bydlet v paneláku ve městě, ale v domě se zahradou za městem. To s sebou ale nese velké nároky na služby, jako jsou školy a školky. Jako potíže se projevuje i individuální automobilová doprava, kdy například středoevropské silnice jsou na hraně kapacit,“ říká autor studie Josef Bernard ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR.

Školky odmítají stále více dětí

Konkrétně: V Česku chybí ve školkách přibližně 40 tisíc míst, loni odmítly školky o čtvrtinu více dětí než v minulých letech. Potíž je právě v okolí větších měst.

Populační proměna Česka se v každém kraji projevuje jinak. Některé se sice jako celek vylidňují, jinde obyvatelé naopak přibývají. Ve všech případech po celé zemi ale platí, že venkov je ve výhodě. Ubývá mu buď méně obyvatel než okolním vylidňujícím se

městům, nebo naopak počet roste rychleji než u měst v oblastech, kam se lidé hromadně stěhují.

Počet obyvatel ve vesnicích pod tři tisíce obyvatel se v okrese Praha-východ za posledních deset let zvýšil o 36 procent. Ve městech okresu přitom přibýlo jen jedenáct procent obyvatel. V okrese Brno venkov je to obdobné. Malé obce vyrostly o dvanáct procent a města o 6,5 procenta.

Ve Španělsku je na prodej neobydlená obec, má kostel, školu, hotel i bazén

Trend se samozřejmě promítá do cen pozemků. Bytí není zdaleka jediným faktorem, jejich růst je vyšší než u bytů a domů. Pozemky na začátku roku 2022 podle HB indexu Hypoteční banky meziročně zdražily o rekordních 23,7 procenta. Od roku 2010 pak stouply ceny pozemků na podstatně víc než dvojnásobek, o 140,9 procenta. Do obcí se lidé nejčastěji stěhují ze středně velkých měst. Těm naopak lidé chybějí a populace stárne. Konkrétní příklady není třeba hledat dlouho. Když klesl počet obyvatel Jihlavy pod 50 tisíc, město začalo rozdávat tři tisíce každému, kdo se přistěhoval. Jenže zabralo to jen dočasně, nyní má město pouhých 108 osob nad zmíněnou hranici. Proto se pustilo do lákání znovu a chtělo dát vstupenky do městských zařízení a hromadnou dopravu zdarma každému, kdo by si přihlásil pobyt.

Přesun obyvatel v Česku bude i úkolem pro vládu. Kromě podpory vzniku nových kapacit mateřských a základních škol nebo řešení dopravy to bude určení daní. Dodnes je hlavním ukazatelem počet obyvatel. A když lidé z měst odcházejí, budou města chudnout. On ten odchod ale bude jen zdánlivý, protože přes den lidé do měst pojedou stále za prací a budou využívat jeho infrastrukturu. Nicméně je třeba připomenout, že radnice na její udržení bude mít méně zdrojů.

Lidé z paneláků dobíhají západní trend

Česko v trendu podle jeho zkušeností dobíhá západní Evropu, kde lidé už desítky let míří za levnějšími pozemky na předměstí. V tužemsku tento proces zbrzdila doba komunismu, kdy se uměle urbanizovala středně velká města stavbou panelových sídlišť.

Nyní, když z nich lidé odcházejí, se prstenec zalidněných vesnic kolem měst stále rozšiřuje, až zasáhl takřka celý venkov. Vidíme efekt, že obce v blízkosti velkoměst se nové výstavbě začínají bránit, a jiné naopak o nové obyvatele soutěží.

Příští roky mohou ale trend zájmu o venkov zase ochladit. Pokud zůstanou drahé energie a stavební materiály, lidé si možná spočítají, že byt vyjde výhodněji. Stejně tak je to s cenou pohonných hmot a dojížděním.

Ilustrační foto: Milan Sedlák

Dobrý den, vážení čtenáři,
dnes je na programu sarkoidóza - zákeřná nemoc napadá plíce, klouby, játra, oči i srdce, ohrožuje víc ženy.

Sarkoidóza – multisystémové granulomatózní onemocnění neznámé etiologie. Granulomatózní zánětlivý proces, který je v histologickém obraze (pod mikroskopem) typický vznikem tzv. **granulomů – zrníček**. Granulom je mikroskopická jednotka, tvořená aktivními makrofágy (podtyp bílých krvinek), které ohraničují ložiska zánětu. V granulomech se vyskytují i okrsky nekrózy (odumřelé tkáně zničené zánětem). Je reakcí na sloučeninu nebo mikroorganismus, vyhodnocený jako tělu cizí, ale imunitní systém se ho není schopen zcela zbavit. Granulom je pokus o ohraničení zánětu se snahou zabránit cizorodým látkám a mikroorganismům další šíření. Nelze říci, zda je tvorba granulomů dobrá nebo špatná. Dobré je, že zánět se ohraničuje, špatná je neschopnost imunitního systému problém zcela vyřešit. Granulomatózní zánět se může pomalu rozšiřovat a ničit okolní orgány a tkáně. V granulomech nedochází ke kaseifikační (kolikvační) nekróze, může být přítomná drobná nekróza s následnou resorpcí nebo vznikem centrální hyalinní fibrózy.

Nemoc obvykle postihuje dospělé pacienty mladého a středního věku, častěji ženy než muže, je převaha nekuřáků. Nejvyšší výskyt je u mužů ve věku 35–40 let, u žen nad 50 let. Často se projevuje jako oboustranná hilová lymfadenopatie (BHL, patologie lymfatických uzlin), plicní, oční a kožní léze, mohou být postižena játra, slezina, slinné žlázy, nervový systém, srdce, svaly, šlachy, kosti.

Jde o **etiologicky** neobjasněnou geneticky usměrněnou abnormní imunitní reakci na neznámou noxu antigenní povahy, která je schopná dočasně perzistovat v tkáni. Preferuje se role genetiky, infekčního agens, toxických a alergizujících látek nebo autoimunitní reakce.

Klinický obraz. Nemoc může být zcela **asymptomatická** a zjistí se náhodně při provedení rentgenu hrudníku z různých důvodů. **Manifestní** sarkoidóza se projevuje typickými příznaky akutního nebo chronického **syndromu systémové zánětlivé odpovědi** – subfebrilie až horečka, únavnost, malátnost, hubnutí a alterace celkového stavu. Současně se objevují **respirační příznaky** – dráždivý chronický kašel, dušnost, výjimečně bolesti hrudníku.

Akutní sarkoidóza. Nejtypičtějším klinickým obrazem je **Löfgrenův syndrom**, při němž se u febrilního pacienta objevují **bolesti kloubů až polyartritický syndrom**, na holeních jsou **citlivá zarudlá místa**. Na skiaqramu hrudníku **bilaterální hilová lymfadenopatie BHL**. Může být oční zánět – konjunktivitida, uveitida. Méně často zánět dolních nebo horních dýchacích cest. Za akutní projev se považuje tzv. **sarkoid v jizvě** – zčervenání a zduření starých jizev, nebo sarkoid v tetováží.

Chronická sarkoidóza. Onemocnění je považováno za chronické, trvá-li aspoň dva roky. Těžko lze zjistit začátek onemocnění. Nejčastější **orgánové postižení:** Plíce – dušnost, neproduktivní kašel, bolesti na hrudníku. **Horní dýchací cesty** – dušnost, chrapot, suchost sliznic, bolest v krku. **Kůže** – nodózní erytém, podkožní a kožní uzly, sarkoid v jizvě nebo tetováží. **Oči** – fotofobie, slzení, porucha vizu, slepota, zvětšení slzných žláz, uveitida, sklerotoda, konjunktivitida. **Klouby, svaly** – artralgie, artritida, myopatie. **Nervový systém** – parézy hlavových nervů (VII.), bolest hlavy, parestezie, křeče, meningitida, encefalitida, paraparéza, neuropatie tenkých vláken. **Srdce** – synkopy, poruchy vedení vzruchu, arytmie, městnavé srdeční selhání. **Trávicí ústrojí** – obtížné polykání, bolesti břicha, žloutenka. **Lymfatický systém** – zvětšené uzliny, zvýšená aktivita sleziny. **Ledviny** – nefrokalcinóza, nefrolitiáza, selhání ledvin. **Endokrinní** – metabolický systém – vysoká hladina vápníku a draslíku, diabetes insipidus (žízňavka, onemocnění způsobující narušení hospodaření těla s vodou).

Diagnostika. Laboratorní vyšetření je málo specifické. Zvýšená sedimentace a CRP, anémie typu chronických onemocnění, leukopenie s lymfopenií (nízká hladina bílých krvinek a lymfocytů). Zvýšení sérové alkalické fosfatázy, kyseliny močové (hyperikriemie). Vysoká hladina vápníku v séru i v moči (hyperkalcemie a hyperkalciurie) následkem tvorby vitamínu D3 v granulomu. Existuje několik **sérových biomarkerů**, které lze využít v diagnostice a posouzení aktivity. **Imunologické testy** ukazují zvýšení cirkulujících imunokomplexů, nespecifických protilátek proti některým virům, mykobateriím, gliadinu, různých autoprotilátek. **Tuberkulinový kožní test** bývá negativní asi u 70% nemocných.

Zobrazovací metody jsou pro diagnózu zásadní.

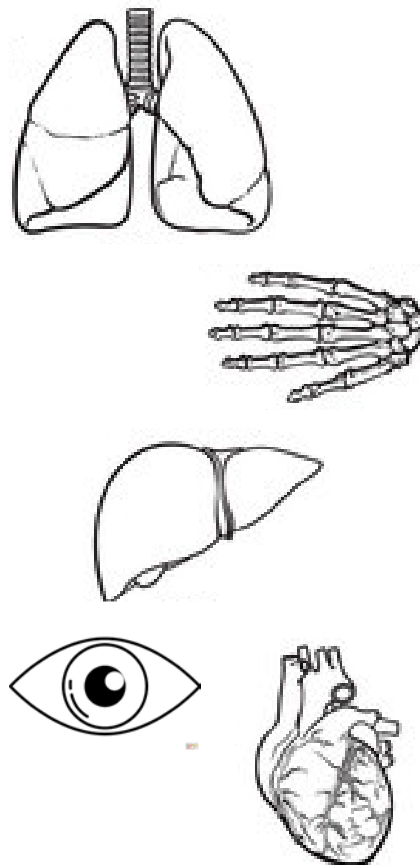
Skiagram hrudníku určuje stádia nemoci a prognostický význam. **Stadium 0** – normální nález s mimoplicním postižením. **Stadium I** – oboustranná hilová lymfadenopatie (symetrické zvětšení hilových lymfatických uzlin). **Stadium II** – oboustranná hilová lymfadenopatie spolu se změnami v parenchymu uzly nebo infiltráty do 5 mm. **Stadium III** – změny v plicním parenchymu bez zvětšení lymfatických uzlin a bez známek plicní fibrózy. **Stadium IV** – změny v plicním parenchymu mají charakter definitivní plicní fibrózy. **HRCT** – jedno z rozhodujících vyšetření, pomáhá se stanovením diagnózy, posouzení aktivity onemocnění. **PET/CT** – pozitronová emisní tomografie. **Funkční vyšetření plic** – spirometrie, snížení plicní difuze se nachází až u 60% pacientů, včetně stadia I. **Bronchoskopický nález** – překrvení sliznic, nažloutlé uzlíky. Bronchoalveolární laváž – BAL – za účelem získání bronchoalveolární tekutiny BALte. **Transbronchiální biopsie plic, kryobiopsie, perbronchiální punkce** nitrohrudních uzlin, **vyšetření endobronchiálním ultrazvukem EBUS** poskytuje možnost mor-

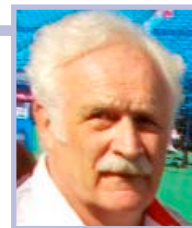
fologického vyšetření s nálezem granulomu. Při mimoplicní sarkoidoze se zvažuje **biopsie** z postiženého orgánu.

Léčba. Základní otázkou je, zda je léčba nutná. U celé řady nemocných můžeme vyčkat s léčbou a sledovat nemocného 6–12 měsíců. Je neefektivní léčit definitivní fibrózu u stadia IV. Bolestivé projevy u nodózního erytému a polyartralgiami léčíme **nesteroidními antinflogistiky**. Lékem volby jsou **kortikosteroidy – prednison**. Indikací pro léčbu jsou závažné symptomy, závažné poruchy plicních funkcí, závažné mimoplicní léze, hyperkalciemie nebo hyperkalciurie a známky progresse nemoci. Celková doba léčení se udává od 6 do 24 měsíců. **Kortikosteroidy lze použít intravenózně, inhalačně, perorálně, lokálně.** Při neúspěchu se podávají **antimalarika, imunosupresiva, cytostatika, biologická léčba.**

Transplantace je krajním řešením u forem se selháním orgánových funkcí.

Prognóza je poměrně dobrá. Nemocný je sledován po dobu dvou let od začátku onemocnění, které se vyléčilo spontánně, po dobu aspoň 3 let od ukončení léčby. Dlouhodobé sledování je perzistujících a progredujících forem. **Tri projevy progredující sarkoidózy:** 1. směřuje do stavu chronické únavy, 2. progredující orgánová dysfunkce nejvíce postiženého orgánu, 3. progredující dušnost a respirační insuficience.

Za tenisem až do Skotska

Poslední závěrečný turnaj Billie Jean Kingové (dříve Fed cup) nás zavál až za „kanál“ do skotského města Glasgow

Tam jsme s několika českými fanoušky přiletěli podpořit naše děvčata. Jelikož nejen tenisem živ je fanoušek, věnovali jsme se ve volném dni prohlídce tohoto historického města. Začali jsme katedrálou sv. Munga, pokračovali na vrchol viktoriánské Nekropole, kde jsou pohřbeny významné osobnosti ze skotských dějin se sochou náboženského reformátora Johna Knoxe. Odtud se otevírá překrásný výhled na město. Také jsme si prolezli George Square a zblízka spatřili místní pivovar značky Tennent Caledonian.

Druhý den jsme nastupovali v hale Emirates proti Polkám, bohužel na kurtu, který byl obklopen velodromem. Ještě, že tam nejezdili cyklisté! Bylo to, jako když se díváte na fotbal přes atletickou dráhu. Karolína Muchová vyhrála první zápas proti French dvakrát 6:2. Ve druhé dvouhře podlehl další Karolína Plíšková Linnetové 4:6 a 1:6. A tak o vítězi zápasu rozhodla čtyřhra ve které Siniaková s Vondroušovou porazili Kawu s Linnetovou 6:2 a 6:3. Jelikož den předtím porazili Američanky Polky

2:1, tak následující den jsme hráli s USA o prvenství ve skupině. Naše fans se za pomoci slovenských fandů už v hlavní hale více zviditelnila a pomohla našim hráčkám k vítězství. Vondroušová porazila Collinsovou dvakrát 6:3 a za mocného povzbuzování Siniaková vyhrála nad Gauffovou 7:6 a 6:1. Získali jsme tak rozhodující druhý bod a šli do semifinále proti Švýcarsku. Na ty jsme už bohužel nestačili, protože Bencicová byla nad naše síly. Muchová prohrála s Golubicovou dvakrát 4:6 a Karolína Plíšková podlehl Bencicové 2:6 a 6:7. Finále tak odehrají Švýčarky a Australanky, které porazily „domácí“ Angličanky. Den před odletem jsme opět využili k návštěvě Riverside muzea kde je obrovská expozice dopravy všech historických vozidel, kol, aut, tramvají, lokomotiv, hasičských aut a také metra. Rovněž jsme si důkladně prohlédli vedle kotvicí plachetnici Genlee na řece Clyde. Všechna muzea můžete v Glasgow navštívit zdarma! Vítězem BJK cupu pro rok 2022 se poté staly Švýčarky, které ve finále porazily Austrálie 2:0.

MASOPUST, FAŠANK, VORAČKY

byla, žirafa žid, bába, nevěsta, slaměný Turek, ras, kat, smrt, nej-
různější řemeslníci, hudebníci či nejrůznější uni-
formy a mnoho zvířat. Chodilo se po domech,
kde se hrálo, zpívalo a tancovalo.

Pro masky neplatila žádná pravidla. Záleže-
lo jen na vtipu a pohotovosti jaké taškařice pro-
vedou. Masky byly všude pohoštěny něčím k za-
kousnutí i pálenkou a pivem. Ty ještě zvyšovaly
rozpuštělost a veselí. V jižních Čechách se hrá-
ly kolední hry a na jižní Moravě se nakonec sla-
vilo skupinovým tancem, který vedl tzv. gazda.
Ostatní tančili společný mečový tanec, což se
udrhuje dodnes.

Masopust byl slaven všemi, od nejméně až po krále. Bohatě královské hostiny se časem
přesunuly až na císařský dvůr ve Vídni. Také v ku-
chyni platily jistě zvyklosti pro každý svátek.
O masopustu nesměly chybět koblihy smaže-
né na másle. Dále na stole nechyběly boží mi-
losti, klobásy, slanina a pochopitelně pálenka.
Vzhledem k ročnímu období často přišla vhod
tzv. zhrívance. Připravuje se z horké pálenky,
másla a cukru. V celém období masopustu, tedy
od konce Vánoc se v historii Českých zemí hoj-
ně pořádaly taneční zábavy, zabíjačky a sva-
ty. Bylo to doslova období hodokvasů. Právě
svateb se konalo o masopustu nejvíce a pokud
se v té době ve vesnici žádná svatba nekonala,
mluvilo se o „prašivém masopustu“.

Po odtroubení úterní půlnoci však veškerá
zábava končila. Začínala totiž Popeleční středa
a sní i předvelikonoční období půstu. Někde se
zábava ukončila „pochováním basy“. To na zna-
mení, že si v postu muzikanti nezahrají. Kdo by
však nedbal a tančil a bavil se přes půlnoc, risiko-
val setkání s ďáblem, nejčastěji v podobě cizín-
ce v zeleném kabátě. Tak dejte pozor! Na Pope-
leční středu se naposledy jedly masné rohlíky
s kávou nebo mlékem dopoledne ještě byla po-
volena pálenka. Oběd už byl přísně postní, což
bývala čočka s vejcem, syr, chléb vařená krupi-
ce, či pečené brambory. Ten čas je však ještě da-
leko. Tak si všichni užívejte bohaté masopustní
období, když to vláda dovolí. Jestli plánujete le-
tos svaťbu, zkuste období do konce masopus-
tu. Ať nemusíte říkat, že jsme tu měli letos pra-
šivý masopust. A také pamatujte, že „masopust
na slunci – pomlázka u kamen“, „krátký maso-
pust – dlouhá zima“.

Masopust v Rosicích

Foto: Jan Buchta

Vzásadě všichni víme, co masopust je. Kde
se ale ten svátek vzal? Jak vlastně probíhá?
Zkusme si udělat jasno

Tak předně masopust není jedním dnem s prů-
vodem maskar. Počátek celého slavnostního
období nastává po svátku Tří králů. Je to pev-
né datum – 7. ledna, kdežto konec masopustu
je závislý na datu Velikonoc. Končí tak v rozme-
zí od poloviny února až do počátku března. Ma-
sopustní zvyky mají nejspíš své počátky v již ra-
ných předkřesťanských dobách. Zcela jistě ale
souvisí se starověkými slavnostmi – luperkálíe či
bakchanálie. A je dobré vědět, že masopust není
ryze českou záležitostí. Slavný benátský karne-
val je karneval masopustním. Slaví se také
v Německu a Španělsku.

Další zajímavostí jistě je, že ačkoli probíhá
v zimním období, bývá naplněn obřady spjatý-
mi s probuzením přírody. To ještě umocňuje do-
mněnku, že se jedná o původně pohanské svá-
tky. Na druhou stranu je jisté že příchod jara byl
důležitou etapou v roce pro většinu lidí v do-
bách minulých.

Na území Čech i Moravy jsou písemné zmín-
ky o masopustních rejích již ze 13. století. Sedmá
neděle před Velikonocemi a současně posled-

ní neděle před Popeleční středou nese český
název Masopustní neděle. Hlavní zábava začí-
nala o masopustní neděli bohatým obědem,
který však netrval dlouho, protože všichni spě-
chali do hospody k muzice. Někdy se tancova-
lo přímo na návsi a často až do rána. I pondělí
probíhalo ve znamení zábavy a tance. V mno-
ha obcích se konal „mužovský bál“, kam nemě-
la přístup svobodná chasa. Vyvrcholením bylo
masopustní úterý. Nejokázalejší částí celého ob-
dobí na Chodsku, Doudlebsku či Hlinecku byla
obchůzka osob v krojích, nebo převlečených
za nejrůznější masky. Některé převleky byly
naprosto tradiční, např. medvěd, nebo také ko-

OBVODNÍ KOLO TURNAJE ŽELEZNIČÁŘŮ VE FUTSALE

Dne 21. ledna 2023 se ve Sportovní hale TJ Spartak v Ústí nad Labem (Krásné Březno) jako každoročně konalo obvodní kolo turnaje železničářů ve futsale. Přestože se tento turnaj díky regionální sportovní komisi Praha koná každoročně, byl tento turnaj výjimečný. Na tomto turnaji se setkali hráči (odboráři a zaměstnanci) od společnosti ČD, ČD CARGO a SŽ a nově jedno družstvo postavili i nedrážní, které reprezentovala společnost RYKO Děčín. Díky pochopení a díky finančnímu příspěví této společnosti, se turnaje vedle odborářů zúčastnili také její odborově neorganizovaní zaměstnanci.

K průběhu turnaje lze konstatovat, že se celý odehrával v příjemné i když bojovné atmosféře. Turnaje se zúčastnilo šest družstev. Jednotlivé zápasy se hrály 15 minut a nejzajímavější byl finálový zápas mezi hráči ČD CARGO a SŽ. Předvedené výkony určité stály za podívanou a fandění.

Vítězi se stalo družstvo ČD CARGO, druhé místo obsadili hráči SŽ a třetí místo vybojovali hráči ze společnosti RYKO Děčín. Vítězné družstvo ČD CARGO obdrželo Putovní pohár, který na počest Zdenka Hamaly věnoval Miroslav Novotný (čestný člen NeRV OSŽ). Všichni zúčastnění si uvědomovali, že pravidla postupu na oblastní kolo jsou stanovená (týkají

se účasti členů OSŽ) a vzhledem k nim se tedy účastníkem na sportovních akcích pořádaných OSŽ místo družstva RYKO Děčín stal tým ČD skupina „A“.

Za bezchybný průběh tohoto sportovního klání patří poděkování organizátorům. Ještě bych ráda poděkovala řediteli společnosti RYKO Děčín za pochopení a spoluúčast na této akci. Předpokládám, že předvedené sportovní výsledky ukázaly, že v této firmě jsou nejen kvalitní zaměstnanci, ale i sportovci. Sportu zdar!

Bc. Renata Dousková,
ředitelka turnaje

Blahopřejeme

Hana Žajdlíková – ŽPSV Uherský Ostroh

Jaroslav Holeček – TSS Starý Plzeňec

Petr Duštíra – Trilex

Ing. Miloš Šupal – OHLA ŽS Ostrava